

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNDE İŞÇİ DERNEKLERİ

11 Haziran 2021

Yıldırım Koç

Bilgiye erişimin ve öğrenmenin çok kolaylaştığı bir dönemdeyiz. Ancak nedense milyonlarca işçi, haklarını öğrenme konusunda son derece yetersiz. Eskiden bir kanun çıktığında veya bir yönetmelik yayınlandığında fellik fellik Resmi Gazete arardık. Şimdi Resmi Gazete bilgisayar tuşlarının önünde. Bir kanunun son biçimini bulmak ayrı bir dertti. Şimdi www.mevzuat.gov.tr adresine giriyorsunuz, tüm kanunların en doğru ve en son biçimi anında önünüzde. Ancak buna karşın işçilerin çok büyük bölümü haklarını öğrenme konusunda gereken çabayı göstermiyor. Halbuki işçilerin örgün eğitim düzeyi çok yükseldi, bilgiye erişim olanakları da çok arttı. Ancak çok kötü bir alışkanlıkla, kolaya kaçıyorlar, kulaktan dolma bilgiyle yetiniyorlar ve birçok hak kaybına uğruyorlar.

Bugün yapılması gereken işlerin başında, işçilere haklarının öğretilmesi geliyor. Fazla mesai yapmak zorunda mı? İşveren onu istediği işe verebilir mi? Hangi hataları yaparsa kıdem tazminatı yanar? Kıdem tazminatını alarak işten ayrılmanın yolları nelerdir? Sendika üyesi oldu diye işten atılırsa ne kadar tazminat alabilir? İşten çıkarılırsa işe iade veya ek tazminat için ne yapmalı?

Bu soruların hepsinin yanıtı kanunlarımızda var. Galiba yapılması gereken, hakları doğru yerden ve ciddi biçimde öğrenme alışkanlığını yaygınlaştırmak. Bunun yolu da bir biçimde örgütlenmekten geçiyor. Bu örgütlülük sağlanırsa, zoom veya başka bir iletişim aracı kullanılarak hakların öğrenilmesi sağlanabilir.

Bugün işçilerin yoğun olarak bir arada bulunduğu yerlerin başında organize sanayi bölgeleri geliyor. Eskiden fabrikalar bazı bölgelerde yoğunlaşmıştı. Örneğin, Haliç'in bir ucundaki Silahtarağa bölgesi büyük fabrikaların bir arada bulunduğu bir bölgeydi. Şimdi ise organize sanayi bölgeleri var.

2021 yılı Mayıs ayı verilerine göre, Türkiye'de toplam 326 organize sanayi bölgesi var ve bu bölgelerde toplam 2 milyon 92 bin işçi çalışıyor.

İstanbul'daki organize sanayi bölgelerinde toplam 321 bin işçi istihdam ediliyor. Ankara'daki 12 organize sanayi bölgesinde 231 bin işçi çalışıyor. Gaziantep ve ilçelerindeki organize sanayi bölgelerinde toplam 213 bin işçi var.

51 yıl önce, 1970 yılında gerçekleşen 15-16 Haziran eylemini yıllardır anlata anlata bitiremiyoruz. Halbuki İstanbul ve İzmit'teki bu eyleme katılan toplam işçi sayısı en iyi tahminle 100 bin idi. Bu önemli eylemle ilgili kitaplar yazıldı. Günümüzde sadece Gaziantep ve ilçelerindeki organize sanayi bölgelerinde çalışan işçi sayısı bunun iki katından fazla. Bu insanlar haklarını öğrenirlerse ve haklarını aramak için meşru ve demokratik tepkilerini ifade ederlerse, Türkiye'yi daha güzel bir ülke haline getirebilirler.

Keşke bu organize sanayi bölgelerindeki işçiler sendikalaşabilse. Keşke sendikalarımız organize sanayi bölgelerinde örgütlenmek amacıyla işbirlikleri gerçekleştirebilse. Keşke konfederasyonlar ülke çapında organize sanayi bölgeleriyle ilgili stratejiler geliştirebilse. Ne yazık ki bunlar olmuyor. Ayrıca sendika üyeliği işverenlerin hemen tepkisini çekiyor. Birçok organize sanayi bölgesinde işverenler gayet örgütlü ve sendikal mücadeleye girenleri kara listeye alıyor.

Bu durumda, daha gelişkin mücadelelere geçişte, uzun vadede sendikalaşmaya da yardımcı olacak biçimde çalışacak işçi dernekleri kurulabilir. Bu işçi dernekleri, işçilere haklarını, bu hakları nasıl kullanacaklarını, hak ihlallerine karşı ne yapmaları gerektiğini anlatabilir. Bu derneklerde bir avukatın bulunmasında da büyük yarar var. İş hukukunda uzmanlaşmış, işçileri soymayan, işverenlerin tehditlerinden korkmayan ve işverenlerin satın alamayacağı bir avukat, çok sayıda işçinin derdine derman olabilir, hak ihlallerini engelleyebilir, hakların öğrenilmesini ve alınmasını sağlayabilir.

İşçilerin bugünkü yüksek örgün eğitim düzeyinin, bilgiye erişim konusunda ellerinde bulunan geniş olanakların, zekalarının, deneyim birikimlerinin ve artan sorunların, bu tür girişimlerin yolunu açacağını umuyorum.